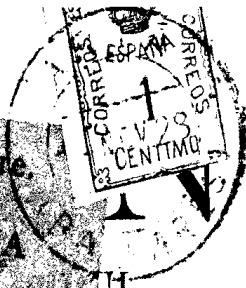

LL

T

DECENARI CATOLIC

Rt. D. Llorens Lliteras Pte.
Seminari
PALMAAny XII Núm 443
ARTÀ 31 de Octubre de 1928

PEU I PATRIA

PREUS
Artà, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6
Extranger id 10

El nostre bell parlar.

Així com passa el temps, creix a casa nostra l'interès per la nostra parla. El que abans era indiferència, avui s'ha canviat en lloables desitjos de conèixer-la de bon deveres. Qui anys enrera s'averkonyia d'escriure-la i fins i tot de parlar-la, actualment es sent induït per una força interior a fer-ne us, no sols en la llar sino en tots els aspectes de la vida.

No cal dubtar que el moviment que anota a favor de la llengua pàtria, és degut al sincer y desinteressat amor que una selecció d'homes sentí per ella. Foren els apòstols del nostre bell parlar els quals reberen de bell nou un medi d'expressió, desgraciadament oblidat per la inconsciència d'una equivocada aristocràcia.

Nosaltres n'estiguem presoners d'aquests falsos sentiments. I com nosaltres, moltíssims dels qui avui són fervents de la nostra llengua vernacular.

Emperò, tanmateix, a les hores i tot, i malgrat la desconèixeria, sentim, de tant en tant, una ratxada que feia vibrar les nostres sensibilitats i que es transparentaven en signes d'admiració o de protesta, segons les circumstàncies que les motivaven.

Mes, un dia vengué la llum, obrírem les parpelles i quedarem enlluernats per les múltiples riqueses de les nostres coses que quasi havíem ignorades. Analitzarem els fets, i, doblegant la testa, ens férem devots. La nostra devoció anà pujant, i l'escepticisme d'abans se transformà en una admiració incondicional.

Es realment corprenedor l'entusiasme, les conquestes fe-

tes a favor de la nostra parla, durant l'interval curtíssim d'uns anys. Cal que les remarcuem. Malgrat tot i tots, la força de la paraula no ha pogut contrarrestar-se. La llengua d'un poble—hom ha dit—és quelcom de sagrat i que cal respectar. La llengua d'un poble és el signe vivent, el segell de la independència i els drets naturals i inviolables que pertanyen a una raça. Els límits i les imposicions jamai embassaran l'aigua d'aquest torrent on vibra tota una ànima forta i valenta.

Essent així, la llengua dels nostres avis sura per damunt totes les incomprensions. Amb pau sense les ferremetes de la lluita sagrada, avança en son camí deixant les senyals de llur triomf encoratjador. Què poden, doncs, contra una força natural, a la qual la mateixa naturalesa la fa formidable, els excèptics, els menyspreuadors i els sistemàtics combatents? Res en absolut. Sos esforços són nuls, donada la densitat del bloc catalanesc. Ja pot cridar, llençar paraules al vent aquell bon senyor que no pot comprendre—perquè no n'hi ha més de fetes—que un capell es diga capell i no «sombbrero». I fort i no et mogues, amb una tossuderia digne de millor causa, afirma que la paraula és presa dels italians bassats en la semblança que hi ha entre capell i «capello». Això ens sembla d'una ridícula fora de límit. Talment podríem dir nosaltres de certs mots de llengua castellana, francesa, italiana—aduc anglesa i alemana—si descorreguessim la mare de les llengües neolatines. No és d'estranyar,

doncs, una semblança—i és naturalíssima—entre dues filles d'una mateixa mare. Ignoram el nom del senyor que escrivia aquestes barbaritats. Per a nosaltres no ens fa falta aqueixa coneixença. La delicadesa del periòdic que ens portava aquest «botó de mostra» ha sabut evitar-nos la lectura enutjosa d'un nom que deu quedar en l'oblit. És una delicadesa que devem agrair-li, ja que, fent ho així, la lectura d'aquelles hipòtesis esdevingué un plaer.

Aquesta mena d'atacs, rascuts de la ignorància i de la hipocresia, no poden fer mal a la llengua milenària. Us donau compte, lectors amics, de la falsetat dels arguments de certs impugnadors? Aquella cançó de que el català d'avui no és el català d'abans, que la llengua de ciutat no és la mateixa que la de la montanya, és com una cançó passada de moda que fa l'efecte de cosa rancia i de mal gust. Per ells no és possible l'ascensió d'un idioma. No creuen en la flexibilitat, en la perfecció ni en l'harmonia assolides, modernament, per la nostra parla.

A. Rovira i Virgili, remarcava en una de ses cròniques admirables la diferència existent entre dues èpoques—no gaire llunyanes una de l'altra—del nostre parlar. «La lectura del català—deia—uns quants decennis enrera, venia a ésser com un viatge en tartana per un mal camí; sovint el viatge era pintoresc i interessant, però a cada moment sentíem els sotracos i les recolzades. Seguint aquesta comparació podríem dir que la lectura del català ofereix la delícia llisquent d'un passeig en automòbil per damunt un vial asfaltat».

Vet ací com l'insigne periodista català us espasa gràficament l'ascensió d'un idioma que temps

Na Maria Ferrer Ginard

ha morta cristianament a l'edat de 36 anys
haguent rebuts els Sants Sagraments

— (A. C. S.) —

Els qui la ploreu: son atribulat espós Jaume Cabrer Mulet, sos fills Jordi, Cristòfol, Jaume i Maria Cabrer Ferrer, sos pares Cristòfol Ferrer i Maria Ginard, germans Juan, Cristòfol, Andreu i Sor Juana del Salvador Ferrer Ginard, germanes polítiques, concos i ties, cosins i cosines i demés parents al fer a sebre a tots els seus amics i coneguts pérdua tant gran les preguen vulguin tenirla present en les seues oracions i assistir al funeral que se dirà en la Parròquia dissapte qui ve dia 3, a les 8 i mitja pel qual favor els quedaran molt agrats

(A. E. R. I. P. A.)

enrera fou menyspreuat per considerar-lo pobre i plebeu. Avui qui parli sincerament, no pot qualificarlo així. Es ric com el més ric dels llenguatges, i sa lectura ens causa una delectansa meravellosa.

De les conquestes i de la perfecció que hem parlat n'hi ha mostres vivents en les nombroses manifestacions literàries. Un exemple insospitat, tal vegada a Mallorca?

La Nostra Terra, que val a dir la nostra revista.

M. M. Serra Pastor

«De Sóller»

TARDORAL

Quant la calor agonisa
i la nuvolada grisa
aigua abundant reparteix,
deixa de cantà el mussol
repren l'oronella el vol
i el camp eixut reverdeix.

I té humo i alegria
el camp de la terra mia
en la feina tardoral;
quant vé el remat i pastura

damunt la freda verdura
sembla un Betlem de Nadal.

Desafiant brusca i vent
sentíu cantà alegrement,
mentres llaura, el conradó,
quant sembla la corterada
de negra terra, estufada
per la darrera savó.

I seguint veureu darrera
amb mà desperta i fanera,
boca closa, sa muller;
la pajesa profitosa
que a s'home aida amorosa
i dú faves al graner.

Veureu trescar per montanya
en divertida companya
sens engunies ni dolors;
cullint d'en terra marcida
l'oliva verja o pansida
els estols de cullidors.

A punt de trencar l'aubada
aquesta gent esburbada
cada dia dematí,
damunt el rou que llambretja
canta, riu i borinetja,
ulls espolsats, p'el camí.

Veureu que a la regalada
va del tai a la truiada
el delitgent traginer;
i que la fruita abundosa

perfumada i sanitosa
aboca a dins el graner.

Per moderà el fred d'hivern
entre el confort més modern
sercau voltros la caló;
jò, més estim la que dona
a dins l'antiga tafona
el reconet del fogó.

I aprop la pajesa vila
amb ses casetes d'argila
a s'arrasser d'un pujol;
que viu de Ciutat llunvana
conrant la terra germina
tranquila de sol a sol.

I fent a la casa honor
el recapta de tardor
perfum delicat exha a;
pel temps de la pruja i lret
massell està el rebostet
que es troba davall l'escala,

Serves i pomes penjades,
figues seques escaledades,
oli, formatge, melons;
transparenta de finura,
dins vidre, la confitura
del rebost sobre els graons.

I mereix més alabances
en haver fet ses matances
qu'està de porc fresc reblit;
tanta xuia i llangonises,

llom, sobressada i reisses
dins un rebost tan petit.

I quant la nit ja s'ha estesa
adins la cuina pajesa
acabada la tardor,
de llenya de la montanya
n'està plena la foganya
per encendre el fogueró.

Ont presideix la vetlada
de la assemblea arrotlada
un foc alegre i festiu:
i sentiu fets i rondaies
de nanets, castells i jaies
fins que la llenya és caliu.

Sortint per la porta tosca
tot és fret, silenci i fosca,
i el cel de núvols tapat,
me semblen figures mores
les que he topit a les hores
amb sò m'intell abossat.

I adins tanta poesia
anyora l'ànima mia
aquella festa ivernal;
la santa nit agradosa
per noltros tan profitosa
del Misteri de Nadal.

Calarratjada 14 de Octubre 1928

CLARA

RELLIGIOSES

PARROQUIA

En els presents dies se celebren solemnement les Coranta Hores de Tots Sants que deixà perpètuament establertes D^a. Elisabet Blanes Tolosa en sufragi de les Ànimes del Purgatori. Comensaren dilluns i acabaran demà després de l'Ofici en que se farà la processó de Reserva de Nostre Amo. El triduo és predicat pel R^e P. Crespi de la Missió.

Demà decapvespre, vigília de difunts, se cantaran matines i se faran les funcions pròpies de la diada i passademà, hi haurà els Oficis i misses de *requiem* de costum.

Diu nenge qui vé se farà la Comunió General pels associats del Sagrat Cor de Jesús.

CONVENT

Demà decapvespre se faran matines de difunts i passademà se faran les funcions de *requiem* com els demés anys.

Matins i vespres se farà el *Mes de les Ànimes*, amb la solemnitat dels anys anteriors.

DE SON SERVERA

Amb la jove i activíssima mestra nacional S^{ria} Mateu realisaren una excursió a Bonany moltes de les alumnes qu'assisteixen a sa classe. Feren el viatge amb la camiona de D. Juan Suau (a) Bunyolí. Regressaren molt satisfetes, per lo que

felicitem a la distingida mestra i alumnes.

A Barcelona = Per assumptes relacionats amb el viatge de la seva família a l'Argentina, es a Barcelona D. Juan Andreu (a) Jan. L'acompanya el propietari D. Xerafi Sureda (a) Minyó.

=En el sorteig per Africa hagut diumenge dia 21 a Inca, les corespongué anar a servir fora de la Península als companys Antoni Gili (a) Rum i Sebastià Vives (a) Guidó. Que la sort les sia amiga i l'heu vulla regressin ben bons.

Els mosos que no els-e-tocà anar a servir a Africa, cumplint promesa feta a la Verge de San Salvador de Felanitx, anaren a visitar-la, a peu, dissapte passat dia 27.

=També, avui, una camionada de serverins. entre els quals n'hi trobava, hem anats fins a Lluch amb l'objecte de visitar la Moreneta (promesa d'un curs que serví a Africa).

Defuncions. = Catalina Massanet de Can Duay, Catalina Gili Bonet (a) Metgina. Répigan les respectives famílies l'expressió del nostre condol.

Per dia primer, 3 i 4 de Novembre en el teatre «Unión» s'anuncia el debut del «Trio Valtois».

Corresponsal.

Ahir dia 30, a les 6 del matí, entrega l'ànima a son Creador després de molt cruel malaltia, Na Maria Ferrer Ginard, esposa d'En Jume Cabrer, a l'edat de 36 anys. Les seues bones relacions amb tota la població que durant la seua malaltia s'ha preocupada per la seva salut, provenen la bondat de son caràcter que ha demostrat en totes ocasions ja amb la seva religiositat ben provada, ja amb la seua conducta com a filla, com a esposa i com a mare de família. La seua religiositat s'ha posada a prova amb la cruel malaltia que ha sofrida, oferint a Deu tot el temps, els seus dolors, els seus patiments, com també al aproximar se la mort, que veia venir amb tota resignació d'un cor profundament cristià.

Deixa tot atribulat a son espòs amb quatre infants. Deu l'hi haja premiada sa virtut i sufriments amb la santa Glòria i suplicam a tots els lectors una oració per la seva ànima.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

Fa el temps revoltós propi de la tardor. Fa dies humits clapetjats de sol i a lo millor se destira amb pluja ivernal i persistent. Divenres passat decapvespre feu una grossa tempestat i després de gran rebumbori de llamps i trons, feu alguns ruixats molt forts, i de llavors encà casi cada dia ha brusquetjat.

AGRICOLES

Les diades de bon temps foren aprofitades per preparar el camp per la sembrada, però el temps tat plujós que té la terra massa blana casi no ha deixat sembrar. Enguany s'haurà de sembrar un poc tardà. De figues no se'n pogueren secar moltes a causa del temps, però tengueren bon preu com l'han tengut les fruites en general. Les pomeres feren un esplet i se pagaven de setze a devuit pesetes, però se podrien molt aviat. De porcs grassos se'n presenten molts en el pes i el preu oscila entre 20 i 22 ptes. D'oliva n'hi ha molt poca; a moltes possessions no importará untar la tafona.

ALTRES MORTS

Divenres de la setmana passada al vespre, fou sagramentada Mado Bet Sua veia la qual va durar fins dilluns a vespre en que entregà l'ànima a Deu.

—El dissapte demati, tocaren un extrema unció i fou per maddò Gila d'En Toro dels Cuatre Cantons la qual feia cert temps que se trobava malament i morí al cap de pocs instants.

Al cel les vegem a totes i rebim les seues respectives famílies el nostre pésam.

MALALTA DE GRAVEDAT

Hei està desde fa uns quants dies, d'un cólic hepàtic la madona Maria Morey (a) De Son Serra, esposa de l'amo'n Miquel Roig. També hei està l'esposa del cotxer dels Olors. Deu les ajudi per la part que més convenga.

SORTEIG

Diumenge dia 21 foren sorteats a Inca el mossos del 28, essent destinats a Africa 91 entre els quals figuren els artanencs: Francesc Femenés (a) Gurries, Lluçia Pastor (a) Mossón, Miquel Esteva (a) Gil, En Pere Blay i En Tomeu de Son Vives.

Banco Catalán Hipotecario

PALMA DE MALLORCA

Oficinas Provisionales

VALLORI 2

Telégramas: BANKAIP

Teléfono: 251.

CAPITAL SOCIAL 25.000 000

CASA CENTRAL BARCELONA

Préstamos hipotecarios, negociación y descuentos de letras, cuentas corrientes a la vista y a plazos fijos, y en general toda clase de operaciones bancarias.

ACCIONES 6 p8

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I Ponedores, INCUBADO-
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES.
--H) **CONSELL-MALLORCA**--

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobaren sempre pans
panets galletes, bescuits, rollets, i tota
classe de pasticeria.

TAMBÉ SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá, Palma i Capde-
pera i heiva cada dia.

Serveix amb prontutut i seguredat tota
classe d'encàrregs

Direcció a Palma: Harina 38. An es cos-
tat des Centro Farmacèntic.

Artá: Palma n.º 3.

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN

Tejidos

y toda clase

Merceria

de

comestibles

Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J V. CALLE DE A BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN

MAQUINAS PARA

COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI